

НОВА СВѢТЛИНА

Нѣкои „тайни“ учения на индийските мъдреци.

(Изъ Psychische Studien)

Чудесите на съвременния хипнотизмъ обхрнаха до нѣбвала още степенъ вниманието на образованна свѣтъ върху „мъдрците на Истока“. Всичко, върху магическите изкуства, върху „тайните“ учения и сили на вѣлшебниците, което отъ стари времена бѣше извѣстено отъ гръцките и римските писатели, до недавно се гледаше още като невѣроятнo и баснословнo и, безъ по-нататъшно изследване, се причисляваше къмъ царството на басните и на най-дѣтнското празновѣрие. Даже, безбройните потвърждения отъ по-новите пътешественици не можаха да изкоренятъ силно-развитите корени на предразсѣдка. Напълно предадени въ природоизпитателното мислене на нашето време, всички тѣзи съвестни наблюдатели, съчувствено осмивани, се взимаха, или за глупци, или за измамени. Но ето, въ благоприятна минута бѣше откритъ „всесилния и всемъдрия“ хипнотизмъ, чиито феномени отъ начало тѣй също се осмѣха и обругаха. Фактите обаче бѣха изнамѣрени по чисто естествонаученъ пътъ, чрезъ опита, — и трѣбваше най-послѣ злѣ-добръ да се свикнатъ и да го припознаятъ. Всичко това се правѣше по неволя и съ голѣмо съпротивление; при всичко това, показваше се, като че този новъ наученъ клонъ иска да разтърси основите на материализма, на които са съвидани днешните природни науки. Защото хипнотизма

учи—наслоненъ на значителенъ редъ схвсѣмъ нови факти—не само независимостта на духа отъ тѣлото, но и господството му надъ него.

Това, което ний успѣхме да придобиемъ най-послѣ като ново учение по емпирически пѣтъ, т. е. чрезъ наблѣудения, опити и опитности, това знаѣха Индийците още преди хиляди години. Даже тѣ твърдятъ, че могатъ и знаятъ още по-вече; обаче това свое учение—както тѣ увѣряватъ—са намѣрили чрезъ противоположна метода, именно чрезъ интуиция, т. е. чрезъ непосредна душевна нагледностъ и познание, и то въ състояние на екстазъ причинено чрезъ самохищнотизиране.

Тѣхните напреднали познания са отъ такова естество, щото намъ, Европейците, се показватъ схвсѣмъ непонятни и смѣшни. Индийците познаватъ не само хипнозата, внушението, сомнамбулизма, но учатъ и развиватъ въ своите пагоди и обители като тайни науки животинския магнетизмъ, ясновидението, телепатиата, бѣлата и черна магия, спиритизма, сетяѣ, френология, физиономия, хиромантия, астрология и всѣкакви подобни тъмни изкуства. До колко може при това да се развие мошелничеството, измамата и празновѣрието, не може лесно да се измѣри. Нашата сегашна западна наука поглежда гордо на всички тѣзи небивалици и смятъ ги като въображения и лудешки игри. Че „мѣдреците“ на Индия, на които отдаваха почетъ най-великите мъже на древността, като *Александръ Велики*, са били „дѣйствителни луди“, пакъ не може да се приеме. Преди да ги укоримъ схвсѣмъ, справедливо ще бѣде поне да изследваме, дали се крие нѣщо логика и разсѣдѣе въ тѣхните рѣдки и чудесни учения.

Искаме ли да сханемъ мисленето и чувстването на единъ народъ, то трѣбва да се вдѣлбимъ преди всичко въ неговите религиозно—филосовски възрениа. За да се разбере по-добрѣ горѣказаното, ще представя тука само въ кратко нѣкои отъ най-важ-

ните учения на двѣте индийски вѣри. Индийския мислящъ свѣтъ е намъ, Европейците, почти чуждъ. Първата най-главна причина затова е, че нашето сега владѣяще свѣтско възрение почива на основни принципи, които са съвсѣмъ противоположни на онѣя на индийската религиозна философия. Нашата материалистична наука смята материята като нѣщо първобитно и единствено — истинното, отъ което силата, Духа, е само чиста прибавка, следствие или продуктъ. За Индиеца, напротивъ, Духа е единствено — истинното и същественото, първобитното, отъ което тѣлесното е само излианието, продукта. Втората раздѣлителна причина, за дѣто е тѣжко да се запознаемъ съ индийската духовна култура, е вѣрата на Индийците въ пресъществуването и въ постоянното повторно възплъщение на душата, което вѣрване противоречи на нашето съвременно мислене и чувствуване.

При всичко това, обаче, нека се опитае еднажъ да се пренесемъ въ оня привидно напръгнатъ кръгъ на мисли. Изъ пресъществуването и пътуването на душата се е указалъ, подкрепенъ на етически съображения и произходящъ изъ вечното свързване на причина и следствие, закона на „Карма“ или на моралното дѣйствие, т. е. закона, по който, споредъ заслуги и грѣхове натрупани въ едно прежно съществуване, нашия сегашенъ животъ — като следствие на нашите лоши или добри дѣла — ще се оформи злъ или добръ. „Което си и което ще бъдешъ, което имашъ, опитвашъ, радостъ и болка, красота и грозота, сила и подвластностъ, бѣдность и богатство, раждане и смъртъ, то са само плодове на твоите собствени дѣла.“ „Ти женишъ само това, което си посѣлъ“ (Кърпен:—Религиата на Буда).

..... „Работата на човека е посѣвъ отъ участи, разпрѣснати въ мрачната земя на бѣднѣщето, надеждно предадени на силите на съдбата“. (Шилеръ:—Рисе.).

Всѣки кове своето щастие, казва една поговорка. Не само разните събития въ живота, но и всѣкидневните форми на тѣлото са природно - необходимъ външенъ отпечатъкъ и изразение на дотогава постигнато *вътрѣшно* душевно устройство; да, организационната сила на душата дѣйствува до въ най-малките части. Клетките и атомите на тѣлото, всѣко тѣлесно нѣщо е точно и вѣрно изображение на вътрѣшнотановения духъ.

Вследствието всѣкога е равносилно на причината. Следователно, казватъ Индийците, съвсѣмъ логически мислимъ, ако кажемъ: - При това и това образуване на черепа, трѣбва да се появи тази и тази характеристика на душата. Оформяването на това учение ще бѣде тогава *Френологиата* (Сетнѣ, мислятъ Индийците, — споредъ същата логика — същността и съдбата на единъ човекъ е написана на неговото чело, на лицето му, само трѣбва относящите се знакове да могатъ да се четатъ; това разяснение ще ни указва *физиономията*. Съ употреблението на същите начала върху линиите на длънта на ржката се занимава *Хирономията*. Понеже споредъ закона на „Карма“, поставените въ едно преждно съществуване причини трѣбва да проявятъ своите дѣйствия въ сегашния животъ следователно извѣстни — не всички — случаи *отъ напредъ са опредѣлени*, то трѣбва и напредъ да могатъ се предсказа. Това заключение съставлява за Индийците основата на предсказанието (гаданието), което се употребява по разни методи; тѣй именно *Хиромантията* и *Астрологиата* (т. е. предсказване (гадание) по ржката и звѣздите).

Ний виждаме след., че изъ спиритуалистическата философия, т. е. монистическото учение за душата, съвсѣмъ естествено и последователно се е развила у Индийците *Френологиата*, *Физиономията* и *Хирономията*. Важното е да се знае дали това, въ екстазно състояние постигнато и на метафизически основи основано тайно учение може да се потвърди

и чрезъ въ всѣко време поставени опити, както са нашите природни науки, чиито учения и закони всѣки денъ се усилватъ съ нови явления и експерименти. Че подъ всичкиа този ненаученъ купъ и баластъ може да има скрито поне зрънце истина, е твърдѣ мислимо; поне инжъ не би могло да се обясни необикновения фактъ, дѣто споменатите „окултни“ (тайни) научни клонове са били не само развивани отъ всички културни народи на древността и средните векове, но и отъ най-знатните мъже на ренесансния периодъ (възраждането), па даже се предавали и въ университетите на всички страни, като напр. *Хиромантията*, още къмъ края на миналото и началото на сегашното столѣтие, както въ висшите училища въ Халл и Йена, и дѣто най-сетѣ въ средата на нашия просвѣтенъ векъ тѣхното изучаване пакъ се започнало.

Прочутия анатомъ *Галлъ* (+1828) бѣше основателя на *Френологиата*, за чиато вѣроятностъ, се застъпи и познатия английски физиологъ *Маю*. Той казва въ своята книга: „Истини въ народното вѣрване“:—„Сега обаче не се съмнѣвамъ, че не само метафизическите спекулации на Галла по начало бѣха вѣрни, но че и неговата кранологическа таблица изцѣло е вѣрно изложена“.— Сжвсѣмъ недавно публикува вѣщия журналистъ и издатель на „*Review of Reviews*“, *Стедз*, въ това твърдѣ разпространено английско списание единъ твърдѣ интересенъ членъ върху „*Френологиата*“, въ който той, подкрепенъ на собствени опитности, безъ страхъ се застъпва за тая „странна“ наука.—Отъ нѣмските учени, *Лафатеръ* е доста обработилъ *Физиономониата* („*Физиономически откъслаци*“), дрезденския таенъ съветникъ *Карусъ*, +1869 („*Символика на човешкия образъ*“) и други.—Да, не само изъ формата на човеческото лице, ако се разгледа като нѣщо цѣло, се търсятъ да се извлѣкатъ забелѣжителни заклѣчения, но сжщо и отдѣлните части са достатъчни за това. Въ най-но-

во време учи Унгарския лѣкаръ Д-ръ Песцели въ своята книга: — „Откритиѣ въ областа на природните науки и медицината,“ 1881 г., — че изъ устройството на *око*то може да се прочете характера и особено здравословното състояние на относителното лице, че след. въ най-сжщинска смисълъ на душата „око-то е огледало на душата“. Тази негова *очна диагно-за* се сматра и отъ много други лѣкари — сжщо и въ Германия — за доказана и сигурна. — *Хирономониата* е празнувала повторно своето възкръсяване въ сжчинениѣта на *Desbarolles* (1890 г. и преди), *Baugham* (1889), *Cotton* (1890), *Gessmann* (1890) и съ нея се занимаватъ като удоволствие „висшите“ обществени кръгове на Англия и Франция. Младия *Александър Диума* се осмѣли даже да искаже изречението: — „Хиромантиѣта ще бжде нѣкога граматиката на човешкия организмъ“! Даже „науката“ на *Астрологиѣта* се прие като сжвсѣмъ важна още въ началото на тоя векъ, въ 1816 и 1821 година, отъ излѣзлите върху това относящи се сжчинениѣ на ерлангския математикъ — професоръ *Pfaff*. Въ най-ново време тя е намѣрила въ Англия и С. Америка, въ ония страни, дѣто теософите или новобудистите броятъ най-много привърженици, учени младежи и ревностни разработвачи, па даже се помѣсти и въ нѣмското месечно списание „Sphinx“, свр. V° и VI° съ нѣколко „нативитети“, относящи се до пжрвите три на нѣмския царъ. (Нативитетъ, изкуство да се предсказва по звѣздите). — Че интереса за всички тие тжмни предмѣти отъ день на день расте и въ голѣмото общество, доказватъ относящите се върху това членове въ най-добрите нѣмски и чуждестранни беллетристически списаниѣ, които донасятъ почти въ всѣки брой по нѣщо за подобни нѣща, „Familienblatt“ и има постоянна рубрика за „Графологиѣта“ и „Ueber Land und Meer“ публикува еднжжъ статия върху „Хирономониѣта“ (свр. 4, 1890).

Дали при повторното приемане на споменатите студии не ще се види нищо друго, освенъ поврж-

щане въ мрачното заблуждение на средновековното празновѣрие, не му е тука мѣстото да разглеждаме. Трѣбва само да се покаже, че, погледнати отъ гледна точка на *индийската* философия, тѣй наречените „тайни учения“—т. е. разгледваните тука въ тоя членъ—не са съвсемъ лишени отъ логическо основание. Напротивъ, трѣбва изрично да споменемъ, че тѣхните предположения, т. е. пресъществуването и пѣтуването на душата, никъга немогатъ се доказва *експериментално* като вѣрни и затова съвсѣмъ не са спорни за нашите съвременни природни науки. Туѣ еднѣжъ признато, твърдо настояватъ индийските мъдrecи на това, че тѣхните учения са били и ще бѣдатъ всѣкога потвърждавани чрезъ недоказливи факти отъ най-стари времена. Ако и високата старостъ на едно учение да не е още достатѣчно доказателство за неговата вѣрностъ, то трѣбва пакъ да се предполага, че едно съ хиляди години старо вѣрване все ще да има реално основание; защото, споредъ поговорката. „лжжата има твърдѣ кжси крака“, и излжгване и измама предпоставятъ всѣкога отговоряща нѣ-**каква** истина, **както** подражанието на една картина предпоставя нейния оригиналъ. Поради това може да се приеме, че браманските и будистките свѣщенници и калугери, въ случай че не искатъ да ги представятъ **като** вѣртачи и лжжци, са принудили Индийците чрезъ дѣйствиелни опити да вѣрватъ и да се придържатъ твърдо и слѣпо въ тѣхната „тайна наука“.

(Слѣдва).

“Христианизмъ”.

Прочутия френски астрономъ, Камилъ Фламарионъ, се е завзѣлъ напоследжкъ съ редактирането на единъ „Всемиренъ Енциклопедически Речникъ“, който да отговаря на кесията на болшинството, като му даде всичките знания на човечеството, събрани въ едно съчинение, на една сносна цена. Голѣмите енциклопедии, които струватъ около 6—760 франка, не са достъпни освенъ за кесията на богатите. Но освенъ дѣто Фламарионовата Енциклопедия ще коштува около 60—80 франка, тя има и едно друго преимущество: въ нея не се забелѣзва онова тѣсно материалистическо гледище, отъ което въ другите енциклопедии се разгледватъ всички научни и философски въпроси. Камилъ Фламарионъ, макаръ и спиритуалистъ, е единъ независимъ духъ, който не се поддава на тенденциозности въ разискването на различните въпроси. Въ негова енциклопедически речникъ заематъ почтенно мѣсто всички нови теории на новите психически явления, които преобърнаха, преобрѣщатъ и ще продължаватъ да преобрѣщатъ много тѣсни и тѣмни понятия относително живота всѣти отъ ограничениа материализмъ.

Отъ речника са излѣзли до сега 35 серии до думите, които захващатъ съ „Cl“. За думата „Christianisme“ ний намираме много интересни нѣща, отъ които, като оставиме настрана историата на Християнството, правиме долните кратки извлѣчения:

„Теолозите даватъ като доказателство за мисиата на Исусъ Христосъ: 1-о пророчествата относително Мессиа Изкупителъ, които са били изпълнени въ лицето на Исуса Христа; 2-о изпълването на пророчествата направени отъ самия Исусъ Христосъ; 3-о чудесата извършени отъ Исусъ Христосъ и особено неговото възкресение; 4-о бързото и всеобщото разпространение на евангелистическата пропаганда; 5-о възвишеността на Християнското учение.

Ний нѣма да разглеждаме тука колко струватъ тѣзи доказателства и ще се ограничимъ върху нѣкои указания по историата и настоящето положение на християнството. Тѣзи въпроси даджха почва на множество критически сѣчинения, както отъ страна на религиозни писатели, католици и протестанти, тѣй и отъ страна на свободомислящи писатели и противници на всѣкаква идея за божественностъ. Ний сме длѣжни да забелѣжимъ, че всичките тѣзи сѣчинения, отъ които нѣкои са много забелѣжителни, представляватъ, при всичко това, важни празднини и опущения, и че остава много да се прави още, додѣ се достигне до пълното схващане на тѣй значителното влияние, което Исусъ Христосъ и Апостолите му са упражнили въ свѣта. Отъ една страна, религиозните писатели, къмъ която и секта да принадлежатъ, са се намѣрили затворени въ необходимостта да уважаватъ остановените догми и да приематъ непогрѣшимостта на всички книги, които сѣставляватъ Вѣтия и Новия Заветъ: тѣ очевидно са били поставени на една почва, която не имъ е позволявала никаква сериозна и дълбока критика. Отъ друга страна, свободомислящите писатели, и даже тѣзи, които принадлежатъ на категориата либерални протестанти, са отричали систематически това, което въ историата на християнството имъ се е показало свързано съ свѣрхестественностъ. Чудесата, пророчествата и пр., са били взети отъ едни за шарлатанства и измами, а отъ други, по-благосклонните, за невольни и разпространени по наивно вѣрване или узии. Тази метода, твърдѣ проста, която се сѣстои да отхвърляшъ безъ изследване всичко, което ти се струва неприемливо, се вижда недостатъчна вече днесъ, когато цѣла върволица факти, окачествени свѣрхестествени, са предмѣтъ за изучаване на едно голѣмо множество сериозни умове. Вѣрно е, че понятието „свѣрхестественно“ или „чудесно“ претѣрпява по настоящемъ въ сѣвременната мисль едно коренно

променение. Не е отдавна, когато свръхестественното немощеше да бжде схванато, освенъ като едно произволно изнасилване отъ страна провидението на остановените отъ самото него закони: така то бѣше отхвърлено и отречено систематически отъ всички улове, които поставятъ за принципъ неизменяемостта на природните закони. Но прогреса на науката и философията е направилъ сегашното поколение много по-сдържано по отношение утвърждаването природните закони за неизменяеми и нетърпящи изключение нискога. Хипнотизма изважда на явѣ явления, които биха били окачествени чудесни въ началото на сегашния векъ, единствено защото са противни на това, което тогава вѣрваха като неизменни закони. Отъ тогазъ на тѣй една сериозна сдържаностъ се забелѣзва въ духовете: човекъ не се намира способенъ да опредѣли точно границите на възможното, и макаръ да не приема, освенъ съ мѣхотия, *неотречимо извънредните**) явления, не се вѣрва вече опълномощенъ да ги отрича систематически, подъ предлогъ че са противни на закони показани отъ науката. Съ една дума, „свръхестественното“ стана областта на факти, които се извършватъ, рѣдко безъ съмнѣние, защото нужните за произвеждането имъ обстоятелства се намиратъ рѣдко събрани наедно, и които зависятъ отъ закони, също така естествени, както другите, но непознати или твърдѣ малко познати днесъ. Въ всѣки случай, систематическото отричане на подобни факти не е вече съгласно съ здравата критика. Всѣки разбира, че думата *свръхестественно* трѣбва да стори мѣсто на думата *непознато*. Това, което човекъ знае съ увѣреностъ, е твърдѣ малко нѣщо въ сравнение съ това, което не знае. (Вж. думите: *Хипнотизмъ, Чудесно, Оккултизмъ, Спиритизмъ*).

Ролята на съвременната критика е станала повече тежка, защото трѣбва непременно да отдѣли не-

*) Курсива нашъ.

избѣжните преувеличения въ тиа разкази, които са се разпространили чрезъ устно предаване преди да бждатъ написани; въ една страна тѣй довърчива и наклонна да вѣрва въ чудесното, каквато бѣше Изтокъ въ началото на Римската Империа. Желателно е да бжде написана една история на произхождение-то и началото на християнството, въ такъва мисленъ редъ; за нещастие, изуките въ тази смисълъ са твърдѣ малко напреднали: трѣбва да чакаме, щото едно освѣтление върху цѣлъ купъ важни въпроси да бжде направено, и крайната сдържаностъ, която е нужно да имаме въ тѣзи толкова тръжливи издирвания, не ни позволява да се надѣваме, че туй може да стане преди да се изминатъ доста години.

Каквото и да бжде, обаче, мнѣнието което хората си сжставятъ за мисиата и за божественната или човеческата природа на Исуса, има една точка напълно остановена отъ историческата критика: тя е, че въ началото на Римската Империа, политическото и философическо положение на цивилизования тогавашенъ свѣтъ се прекрасно поддаване на една религиозна революция и че тая революция бѣше даже неизбежна. Старото гръцко и римско многобожие, основано върху почитането на прадѣдите и абсолютното подчиняване личността на града, не можеше по-вече да удържи следъ обширната централизация извършена отъ Римляните, които направиха да изчезне всѣкакъвъ мѣстенъ патриотически духъ. Различните философски учения на Гръците, колкото и възвишени да бѣха, особено стоицизма, бѣха безъ влияние върху масите, защото се представляваха подъ една форма твърдѣ отвлѣчена и се отпращаха къмъ ума, а не къмъ сърдцето. Трѣбваше една нова формула за да даде задоволение на идеала отъ надѣжда, който лѣжеше въ сърдцата на милиони роби и обезнаследени сжщества, които броеше грамадната Империа. Словото Исусово бѣше превъзходно приспособено за тая цель и Иудея, особен-

но Галилея, подтиснати отъ векове и чакащи, съвбра въ старите пророчества, единъ Месиа, който трѣбваше да ги освободи отъ тогавашните имъ мизерии, бѣха именно благоприатната почва на революциата, която се приготвѣше. Исусъ проповѣдваше една проста и наивна нравственостъ, достъпна за всички умове: той поставѣше помисълта по-горѣ отъ дѣйствието и милостинята по-горѣ отъ всички суетни дѣла. Ето, чрезъ това той плѣняваше простите и смиренните, преди още учението, разработено въ негово име, да успѣе да подчини висшите умове, уморени отъ развалата, която ги окръжаваше, и разнообрази-та на философските системи. Казвало се е, и може би не безъ основателностъ, че Исусъ не е научилъ нищо ново свѣта, че всичките негови нравствени принципи са били формулирани вече отъ грѣцките философи и че, следователно, християнството не е освенъ развитието на Елинската мисль. Вѣрно е, че еднобожието въ метафизиката и милостинята въ нравствеността се срѣщаха въ писанията на нѣкои философи; но тѣзи писания се отправѣха само къмъ книжовниците (учените) и бѣха непознати на масите. Мисиата на Исусъ бѣ да направи тѣзи учения достъпни за бай-простите хора, да ги представи подъ една проста и привлѣкателна форма и да принесе грамадни съжровища отъ надѣжда и утѣха на всички тѣзъ, които страдаха отъ общественното положение или отъ мизерииите присѣщи на човеческата натура. Така именно той можа да създаде една дѣйствително всемирна религиа, която се разпространи отъ най-долните класи на обществото до най-горните, като допринесе на всѣки едни отъ тѣхъ нравствени правила, които се прилагаха лесно на всички условия.

Догмите на християнската вѣра са се развили полека-лека, съразмѣрно съ пригрѣщането на новата религиа отъ развитите духове и разискването на нейните метафизически принципи съ тоя философски духъ, който отличавахе елинското племе. Само като

захвана да тръгси една алегорическа смисълъ въ текстовето, черковата можѣ да утвърди по-късно, че всичките тия догми се съдържали въ Евангелията, и то пакъ е позволено да се сжмнѣваме, дали авторите на самите Евангелиа не са притурили нѣщо отъ своите собствени схващания на Исусовите. Истината е, че нѣма никаква почти метафизическа доктрина въ първите три Евангелиа. Едвамъ въ Евангелието на св. Иванъ се намира теориата за Словото, споредъ която Исусъ е синъ на Бога, възплотенъ и направенъ човекъ за да страда отъ човеческите нещастия и да изкупи така грѣховете на свѣта; но Евангелието на св. Ивана не се появи освенъ въ началото на II столѣтие. Споредъ нѣкои автори, между които и Ернестъ де Бунсенъ, Исусовото проповѣждане било двойно. На народа той само проповѣдвалъ нравствени принципи облѣчени въ прости и поетически притчи; но на нѣкои отбрани свои ученици той разкрилъ всичките си мисли, като имъ препорѣчалъ да ги пазятъ тайно, щото метафизическото учение да не повреди разпространението на моралното учение. Евангелието на св. Ивана било ужъ краткото излагане на това тайно учение, което останало скрито презъ по-вече отъ сто години и било издадено въ това време, когато новата религиа била достатъчно разпространена, щото да нѣматъ страхъ отъ най-отвлѣчените метафизически теории, и когато, напротивъ, обнародването на тая метафизика било станало налѣжаще предъ видъ философския духъ на нѣкои последователи, които, като нѣмало подобно учение, ковѣли сами свои учения, съ рискъ да унищожатъ пораждающата се черква чрезъ раздѣлението ѝ на множество секти. Сжвременните окултисти отиватъ още по-далече. Тѣ претендиратъ, че имало едно трете учение отъ Христа, още по-възвишено отъ другите двѣ и назначено да не бѣде никога разпространено между простите, ами да се сжхранява чрезъ предание само между грижливо отбрани и посвѣтени

общества. То е, което наричатъ *езотерическото* (тайно) учение на Христосъ, което не било освенъ продължението и развитието на езотерическите учения на Индиа, Египетъ и Грѣция, съхранени въ тайните на свѣтилищата и на които Есенианците, една отъ трите голѣми религиозни партии въ времето на Исуса, били овладатели. Това езотерическо учение се предавало чакъ до средните векове чрезъ *Гностиците, Темплиерите, Червено-Кръстците* и първите *Франкъ-Масони**). Ний не знаемъ върху какви документи оккултистите основаватъ своята теза, но тя ни се видѣ твърдѣ оригинална и за товая отбелѣжваме тукъ. (Вж. *Езотеризмъ, Оккултизмъ*).

(Dictionnaire Encyclopédique Universel, Camille Flammarion, издава E. Flammarion Libraire - Editeur, 26, Rue Racine près l'Odeon, Paris. Излѣзли са 35 серии по 50 сантимата едната. Препорѣчваме го на нуждающите се).

Нашите читатели знаятъ какъ гледаме ний, спиритистите, на Исуса Христа. Въ първа книжка, тая година, има двѣ статии по тоя въпросъ: „Алелуиа“, „Ренанъ и Спиритизма за Исусъ“. Въ тѣхъ твърдѣ ясно се разправя, че спиритистите приематъ по-вечето отъ Исусовите чудеса и тия на Апостолите като обективна дѣйствителностъ. Не може и да бжде инакъ, когато сжщите тия чудеса се преповтарятъ и днесъ въ спиритическите сеанси. Материалистите можатъ колкото щатъ да се гордѣятъ отъ своята ограничена наука, но тѣ са още дѣца предъ онези обширни познания на източните мислители, които още преди 2000—3000 години са знаѣли такива тайни на природата, каквито ний едвамъ сега захващаме да подозираме.

*) Религиозни секти на западъ презъ средните векове.

Книгата на Духовете

отъ Аллана Кардека.

(Прод. отъ кн. — VIII)

ГЛАВА VI.

Духовния животъ.

1. Скитаіущи духове—2. Преходящи свѣтове—3. Схващания, чувства и страдания на духовете—4. Теоретически опитъ върху чувстването на духовете—5. Изборъ на изпитаниата—6. Снопения съ задгробните—7. Симпатични и антипатични отношения на духовете—8. Възпоминания отъ въплотения животъ—9. Спомѣнъ за мрѣтвите. Погрѣбения.

Скитаіущи духове.

223. Душата тутакси ли се въплотява следъ освобождението си отъ тѣлото, т. е. следъс мрѣтга си?

„Понѣкогажъ тутакси но по-вечето следъ дълги или кратки промежутки. Въ по-горните свѣтове прераждането става почти завчасъ следъ смъртта. Тѣлесната покривка като е много етирна, душата упражнява почти всичките способности на духа. Неговото нормално състояние е онова на вашите ясно-видни сомнамбули (лунатици).

224. Какво прави душата въ пространството?

„Тя се скита въ пространството, отпочива си и чака“.

—Какво може да бѣде времето на тѣзи промежутки?

„Отъ нѣколко часа, до нѣколко хиляди века. Въ дѣйствителностъ, точно опредѣлено време нѣма за скитането, което може да се продължи твърдѣ дълго време, нъ то не бива никога вечно. Духа рано или късно, намира удобенъ случай да захване новъ животъ; този животъ служи на духа като числище за бившите съществувания.

— Продължителността на времето, отъ волята на духа ли зависи или му се налага като наказание?

„То е следствие на неговата свободна воля; духовете знаятъ много добръ какво правятъ; но има нѣкои си, които претърпяватъ това време като наказание отъ Бога; други има, които сами желаятъ да го продължатъ за да следватъ своите науки, които не могатъ съ успѣхъ да изпълнятъ освенъ въ състояние на скитајущи духове.“

225. Скитането на духовете знакъ на нисота ли е?

„Не, защото има скитајущи духове отъ разни степени. Вжплотеното състояние е преходяще, ние го казахме. Въ своето естествено състояние духа е освободенъ отъ материята“.

226. Може ли да кажемъ, че всичките, които не са вжплотени са скитајущи?

„Онѣзи които иматъ нужда още да се прераждатъ, да; нѣ пречистите духове, които са достигнали свжършенството не се скитатъ вече: тѣхното състояние е вече опредѣлено“.

Споредъ вжтрѣшното си качество духовете биватъ отъ разни разреди и степени, които преминаватъ схразмѣрно съ своя напреджкъ и пречистване. Като състояние, тѣ са: *Вжплотени духове*, сиречъ съ тѣло материално; *скитајущи духове*, сиречъ освободени отъ тѣлесната материя и очакващи ново вжплотяване; и *пречисти духове* т. е. такива които са достигнали свжършенство и нѣматъ нужда да се вжплотяватъ.

227. Какъ скитајущите духове се учатъ? Дали се учатъ и тѣ като насъ?

„Тѣ изучаватъ мивалото си и постоянно дирятъ средства да се повдигнатъ. Тѣ гледатъ, изследватъ всичко, което се връщи въ пространствата, които обикалятъ. Слушатъ речите на просвѣтените хора, и мнѣниата на по-свжършенните духове, и по този начинъ се убогатяватъ съ знания и мисли, които са нѣмали по-рано“.

228. Духовете съхраняватъ ли нѣкои отъ човеческите страсти?

„Възвишените духове, като оставятъ своето тѣлесно покривало, оставятъ и лошите страсти; тѣ не опазватъ освенъ добрите; нѣ по-лошите духове ги носятъ съ себе си, иначе тѣ би били отъ първи редъ“.

229. **Защо** духовете, като оставятъ земята, не оставятъ и всичките си лоши страсти, като знаятъ и виждатъ лошите следствия и неудобства отъ тѣхъ?

„У вашия свѣтъ има хора, които са крайно завистливи; може ли да помислите, че тѣ щомъ като оставятъ вашия свѣтъ, оставятъ и тази мъчителна страсть? Следъ тръгването имъ, отъ земята, остава имъ, най-паче у онѣзи, у които страстите са били рѣзки и опредѣлени, единъ видъ атмосфера, която ги обвинява и имъ съдържа всичките тия лоши работи, защото духа все пази въ себе си земната материя и не съглежда ясно истината освенъ мигнотно, като за да съзрѣ добрия пътъ“.

230. Духа напредва ли въ скитаиуще състояние?

„Той може да се поправи и напредне много всѣкога, споредъ волята и желанията си. нѣ въ тѣлесното си съществуване прилага въ практика новите идеи, които е придобилъ въ скитаиущия животъ“.

231. Скитаиущите духове щастливи ли са или нещастни?

„Кой много, кой малко, всѣкой споредъ дѣлата и достоинството си. Тѣ страдатъ отъ страстите, на които корените са още у тѣхъ; тѣ са щастливи, ако са доста пречистени отъ материята. Въ скитаиуще съществуване духа съглежда и разумява какво му трѣбва за да бѣде щастливъ, и тогава той тръгва средствата, чрезъ които да го придобие, нѣ не му е всѣкога позволено да се въплотява, щомъ като пожелае, и това се счита едно наказание“.

232. Въ скитаиуще състояние духовете могатъ ли да посещаватъ всичките свѣтове?

„Духа, като остави тѣлото, не е още съвсѣмъ освободенъ отъ неговата материя; той още принадлежи на свѣта въ който е живѣлъ. Това става, ако

презъ въплотения си животъ духа не е можалъ да напредне, а напреджка е главната целъ на всѣкой духъ, къмъ която трѣбва да се стреми, защото иначе не ще може никогa да се усжвжршенствува. Той може и да посети нѣкои по-сжвжршени свѣтове, но той тамо е пѣтникъ, чужденецъ, не прави друго освенъ да погледне малко и да се вдѣхнови отъ желание да понапредне, за да може по-късно да стане и той достоенъ да живѣе и се радва въ тѣхъ“.

233. Пречистите духове посещаватъ ли по-долните свѣтове?

„Често дохождатъ съ цель да помогнатъ въ напреджка на долните свѣтове, иначе тѣзи би останали сами на себе си, безъ никакви водители и помощници“.

Преходящи свѣтове.

234. Сжществуватъ ли свѣтове, които да служатъ на духовете, като точка за почивка, или единъ видъ пристанище?

„Да, има свѣтове изклѣчително предопредѣлени за скитаиущите духове, свѣтове, въ които могатъ временно да живѣятъ; тѣ са единъ видъ бивуакъ, поле за отпочивка отъ много джлго скитане, сжстояние всекога мжчително. Тѣ са мѣста посредственици между другите свѣтове, сжответствени съ напреджка на духовете, които могатъ да ги посетятъ и поживѣятъ животъ доста тжрпимъ“.

—Духовете, които обитаватъ тѣзи свѣтове, могатъ ли да ги оставятъ, когато пожелаятъ?

„Да, Духовете, които пребиваватъ тамо, могатъ да се отправятъ кждѣто пожелаятъ и имъ е нужно. Представете си, че птици прелѣтни се отбиватъ на нѣкой островъ за да си отпочинатъ и се сжвзематъ отъ джлгия пѣть и послѣ да тржгнатъ пакъ за назначеното мѣсто“.

235. Духовете напредватъ ли по тѣзи преходящи свѣтове?

„Разумява се; тѣ се събиратъ тамо съ цель да се поучатъ, и да сполучатъ по-лесно възможность за мѣста по добри, и по този начинъ да достигнатъ мѣста, които обитаватъ избраните“.

236. Тѣзи преходящи свѣтове вѣчни ли са по своята природа или са нарочно създадени за скитающите духове?

„Не, тѣхното предназначение е да служатъ на духовете временно“.

— Въ тѣзи свѣтове живѣятъ ли и чловеци въплотни?

„Не, поврхността имъ е неплодородна; ония, които живѣятъ тамо, нѣматъ нужда отъ нищо“.

— Тази неплодовитостъ и свойственна ли е на тѣхната природа?

„Нѣ, тѣ са временно неплодовити“.

— И тѣй, тѣзи свѣтове са лишени отъ всичките природни хубости?

„Природата у тѣхъ се представлява съ красотата на безконечността, която не е по малко чудесна отъ онѣзи, които вие наричате природни хубости“.

— Като състоянието на тѣзи свѣтове е преходяще, нашата земя ще ли бѣде нѣкогажъ такважъ?

„Тя е била отдавна“.

— Въ каква епоха?

„Презъ времето на нейното сътворение“.

Въ вселената нѣма нищо безполезно; всѣко нѣщо има своята цель и предопредѣление; нищо нѣма праздно, всичко е населено; живота е всѣкждѣ. Въ безконечните редове на вековете, които са изтекли преди появяването на човека по земята, когато изминали тѣзи привремени бавни периоди, освидетелствувани отъ геологическите пластове на земята; даже преди сътворението на пхрвите органически същества по тази неуредена маса; въ този безплоденъ хаосъ, въ който всичките елементи са били смесени, пакъ е имало знакъ отъ животъ; същества, които са нѣмали нужда нито отъ нашите потребности, нито отъ физическите чувства, са намѣрили тамо прибѣжище. Богъ пожелалъ щото земята и въ това нещастно състояние пакъ да може да служи въ нѣщо. Кой може

прочее да се осмели да каже, че между тѣзи милиарди свѣтове, които обикалятъ въ безконечното пространство, само единъ, най-малкия, изгубенъ въ безчетното множество свѣтове, е ималъ право да бѣде населенъ? Каква е ползата отъ другите? Да не би Богъ да ги е сѣтворилъ за развлѣчение наше? Предположение схвѣтъмъ глупаво, несжобразно и противно на Божиата мѣдростъ, която блѣщи у всичките негови творения. Невъзможно е да се приеме таквазъ идея, когато се помисли още, че въ безконечността на всичко, което не може да се види, никой не може да спори противъ идеята, която гласи, че има свѣтове още непригответни за материаленъ животъ, но при все това населени отъ сжщества способни за таквазъ среда; тази идея има нѣщо велико, вѣрховно, въ което се намира може би разрешението на много задачи.

Схващания, чувства и страдания на духовете.

237. Душата, щомъ като се намѣри въ духовна животъ, сжхранява ли понятията, които е имала на земята?

„Да, и много още, които не е имала, защото тѣлото ѳ е било като нѣкое покривало, което е затѣпявало схващанията ѳ. Разума е принадлежностъ на духа, който се проявява ясенъ щомъ като нѣма препятствия“.

238. Схващанията и знаниата на духовете неопредѣлени ли са? съ една дума, тѣ знаятъ ли всичко?

„Колкото напредватъ, толковъ по-вече разумяватъ; ако са сжвършени, тѣ знаятъ много; долните духове са невежи относително всичко“.

238. Духовете знаятъ ли началото на всичко сжществиуще?

„То зависи отъ тѣхното сжвършенство и възвишеностъ; долните духове не знаятъ нито колкото знаятъ човеците“.

240. Духовете както насъ ли опредѣляватъ разните части на времената, годините и вековете?

„Не, и ето защо не можете да се споразумѣете всѣкога когато се касае да опредѣлите датите и разните времена“.

Духовете не припознаватъ разните подраздѣления на нашите времена; продължителността на времето за тѣхъ се унищожава, тѣй да кажемъ, и вековете, тѣй дълги за насъ, за тѣхъ не са освенъ минути, които изчезватъ въ вечността, както изчезва, се изглажда и изгубва графината на земната повърхнина за оня, който се въздига въ пространството.

241. Духовете иматъ ли по-вече и по-точни понятия за настоящето отъ насъ?

„Точно както единъ човекъ гледа ясно съ отворени очи въ сравнение съ единъ слѣпецъ. Духовете виждатъ това, което вие не виждате; тѣ не смятатъ като васъ; нѣ още единъ пътъ ви казвамъ, то зависи отъ тѣхното съвършенство“.

242. Какъ духовете знаятъ миналото? то безгранично ли е за тѣхъ?

„Когато се занимаваме съ миналото то е като настояще, съвършено както вие бихте си припомнили нѣщо минало, което ви е оставило силно впечатление въ времето на вашето заточение. Ние, духовете, като нѣмаме тѣлесното покривало да препятствува на нашите очи и да затъмнява нашия разумъ, ние си припомняваме нѣща, които вие сте забравили; но не мислете, че духовете всичко знаятъ. Тѣ най-напредъ не знаятъ времето на своето сътворение“.

243. Духовете знаятъ ли бъдещето?

„То зависи пакъ отъ тѣхното съвършенство; често тѣ могатъ да вникнатъ въ нѣщо, *из не имъ е всекога позволено да го откриятъ*; когато тѣ сполучатъ да го видятъ, тѣ го виждатъ като настояще; тѣй имъ се струва. Колкото приближава духа къмъ Бога, толкова той вижда бъдещето по-ясно. Следъ смъртта, душата вижда и обгръща само съ единъ погледъ всичките минали възлютеви съществувания, нѣ не може да предвиди какво Богъ ѝ готви; за да придобие това право, трѣбва да бѣде тя съвършена, следъ безчетно число съществувания“.

—Духовете, които придобиятъ вече пълно съвършенство, знаятъ ли подробно бъдещето?

„Думата *подробно* не е вѣрна, защото самъ Богъ е върховния господарь и никой не може да се сравни съ него“.

244. Духовете виждатъ ли Бога?

„Само висшите духове го виждатъ и го разумяватъ; долните духове само го чувствуватъ и отгащаватъ“.

— Когато единъ долея духъ казва, че му се позволява да извърши нѣщо, какъ знае, че то произхожда отъ Бога?

„Той не вижда Бога, нъ чувствува неговата сила, и когато има нѣщо, което не трѣбва да извърши, или да изкаже, усеща нѣщо въ себе си, самопроизволно предчувствие, което не му позволява. Сжщите предчувствия не ли ги имате и вие, които за васъ са като тайни извѣстия, когато се случи да се колебаєте да извършите нѣщо, или не? Това сжщо се случавя и у насъ, само на по-висока степенъ, защото твърдѣ лесно можете да разумѣете, че материалата на духовете като е по-еластична отъ вашата, тѣ могатъ по-лесно да приематъ Божиите предизвѣстия“.

— Заповѣдта направо ли отъ Бога иде, или чрезъ помощта на духовете?

„Чрезъ помощта на духовете; за да се сжбщи нѣкой съ Бога, трѣбва по-напредъ да бѣде достоенъ. Богъ разпорежда своите заповѣди чрезъ по-горните духове“.

245. Зрението у духовите сжсредоточено ли е, както у въплотените сжщества, въ единъ органъ?

„Не, то е всестранно у тѣхъ“.

246. Духовете иматъ ли нужда отъ свѣтлина за да виждатъ?

„Тѣ виждатъ отъ само-себе си, безъ да иматъ нужда отъ въжикаща свѣтлина; за тѣхъ не сжществувя тѣмница, освенъ онази, въ която са осждени нѣкой за наказание“.

247. Духовете иматъ ли нужда да се примѣстватъ за да виждатъ на двѣ разни точки? Напримѣръ, могатъ ли сѣвременно да виждатъ и на двѣте полукълба на земята?

„Тѣй като духовете се движатъ съ бързината на мисълта, може да се каже, че виждатъ всегждѣ сѣвременно. Мисълта блѣци и се пренася сѣвременно на разни точки, нѣ тази способностъ зависи отъ тѣхната възвишеностъ; тѣ, колкото оставатъ назадъ, толкосъ повече са ограничени. Само възвишените духове могатъ да обгърнатъ съ единъ само погледъ всичко“.

Способността на зрението у духовете е свойство нераздѣлимо отъ тѣхната природа; то пребивава въ цѣлото имъ сѣщество, както свѣтлината пребивава у всичките части на едно свѣтло тѣло; то е единъ видъ всемирно ясновидство, което се просгира надъ всичко, обгръща пространството, времената и предмѣтите сѣвременно; и за него тѣмнината и материалните препятствия са неслѣдствующи. У човека зрението става отъ движението на единъ органъ възбуденъ отъ външната свѣтлина; този органъ безъ свѣтлина остава въ сѣвхршена тѣмнина; а у духовете способността на зрението като е врождена принадлежностъ, то е независимо отъ външната свѣтлина.

248. Духа вижда ли тѣй ясно предмѣтите както и ние?

„По-ясно отъ колкото вие, защото тѣхното зрение прониква въ това, което вие не можете да проникните; зрението на духа отъ нищо не може да се помрачи“.

249. Духа схваща ли звуковете?

„Да, той още схваща звукове, каквито вашите тѣпи чувства не могатъ да схванатъ“

—Способността на слуха у духовете разпространена ли е, както и тая на зрението, въ цѣлото сѣщество на Духа?

„Всичките чувства са принадлежностъ на Духа, и са части отъ неговото сѣщество; когато се облѣче съ нѣкое материално тѣло, т. е. когато се въплоти, тѣ вече дѣйствуватъ чрезъ трѣбите на органите;

нѣ въ свободно сѣстояние тѣ не са вече мѣстни, а всестранни“.

250. Духа може ли да се освободи отъ чувствата, които се считатъ като собствена негова принадлежностъ?

„Духа вижда и слуша това, което пожелае; това е общо правило, най паче за възвишените духове; защото ниските духове слушатъ и гледатъ много често противъ своята воля, само това, което може да бѣде полезно за тѣхния напредѣкъ“.

251. Духовете обичатъ ли музиката?

„Вашата ли музика подразумявате? Каква е тя предъ небесната, за хармонията на която, не можете да имате ни най-малко понятие? Земната музика сравнена съ небесната е това, което е музиката на дивака предъ прекрасната мелодия на нѣкоя опера. Нѣ както и да е, все долните духове чувствуватъ едно дѣйствително удоволствие, когато слушатъ земната музика, защото не имъ е позволено да слушатъ небесната. Музиката за духовете е неизказано удоволствие; тя отговаря на тѣхните развити и тѣнки чувства, чрезъ които чувствуватъ дълбоко нейните звукове. Небесната музика е най-прелестната и най-възхитителната хармония, каквато духовно въображение може да си представи“.

252. Възхищаватъ ли се Духовете отъ природните красоти?

„Природните красоти на свѣтовете са толкова разнообразни, щото е невѣжможно да се узнаятъ всички. Духовете споредъ степеня на своите способности и понятия са чувствителни къмъ тѣхъ; за възвишените духове има цѣлостни красоти, предъ величието на които изчезватъ хубостите на подробностите“.

253. Духовете чувствуватъ ли нашите нужди и физически страдания?

„Тѣ ги знаятъ отъ опитъ много добрѣ, защото са ги прекарвали, нѣ вече не ги чувствуватъ тѣй материално като васъ, защото са духове“.

254. Духовете уморяватъ ли се, иматъ ли нужда отъ почивка?

„Тѣ не се уморяватъ както вие, и следователно нѣматъ нужда отъ материална почивка, защото нѣматъ органи, които да се нуждаятъ отъ поправление и спокойствие; Духа отпочива само когато престане да работи и не се намира въ постоянна дѣятелностъ както обикновено. Неговата дѣятелностъ е изклѣчително умствена, почивката сжвѣѣмъ нравственна. Той има минути, когато мисълтта престава да се намира въ извънредна дѣятелностъ и не се занимава върху опредѣленъ предмѣтъ; той тогава дѣйствително отпочива. Труда, който духа чувствува, е пакъ сжответственъ съ неговото сжвършенство, защото духовете колкото са по-възвишени, толкова по-малко нужда иматъ отъ почивка“.

255. Когато единъ духъ казва, че страдае, какъвъ видъ страдания чувствува той?

„Нравствени страдания, които го измѣчватъ много по силно, отъ колкото ако бѣха физически“.

256. Защо тогава духовете се оплакватъ, че страдаятъ отъ студъ и жегата?

„То са възпомянания отъ страдания претърпени презъ всички имъ вжплотенъ животъ, нѣ по нѣкогашъ тѣй тежки и мъчителни, колкото и въ дѣйствителностъ. То е по-вече едно сравнение съ което тѣ описватъ настоящето си сжстояние“.

(Слѣдва)

Спиритически явления при „Орландовци“.

(писмо отъ София).

Презъ месецъ Іули 1893 год., надзирателя на Софійските гробища при „Орландовци“. Иванъ Г. Бѣлевъ, около 11 часа една нощъ, когато още не билъ заспалъ, билъ тѣй ужасно нападнатъ въ стаята си, при сжщите гробища, отъ единъ, навѣрно, вжлъ духъ, щото живота му се намиралъ въ голѣма

опасностъ и едва се отървалъ. Що-туку той се върналъ въ стаята си отъ обиколката на гробищата, наслонилъ се въ лѣглото си за спание. Преди да заспи, най-напредъ чува единъ силенъ и страшенъ гласъ отъ къмъ вратата, „сега ти дойде душмана на главата!“ Въ тоя мигъ налѣтила върху него една ужасна мъжка фигура, необикновено голѣма и силна, сграбчува го за гушата, натиска го здраво—за малко още да го одуши. При улавянето, Бѣлевъ почувствувалъ, че хладни и гладки ръце стѣгатъ гушата му, и той съ нѣколко минутна отчаянна борба се само-защипавалъ въ полусъзнателно състояние, до като сполучилъ да се отърве отъ тоя невидимъ нападателъ, съвършено уморенъ, изтощенъ и виръ вода изпотенъ.

Изминало нѣколко време подиръ това, презъ друга една нощъ, около полунощъ, явяватъ се при прозорците на стаята множество человечески фигури, облѣчени въ бѣли платнени дрѣхи. чукатъ на вратата и прозорците и викатъ Бѣлеву: „отвори ни; искаме да дойдемъ при тебе за да се видиме.“ Бѣлевъ, като се взира и надникнува на прозореца да види добръ гостите, последните ставатъ невидими! Забелѣжително е въ тоя случай, че нѣкои отъ тѣзи гости били лично познати и приятели на Бѣлева още преди да бѣдатъ тѣ обезплатени и погрѣбени въ надзираваните отъ него гробища.

Нѣма съмнѣние, че тѣзи явления са обясними отъ спиритистите. Нападателя, който е искалъ да души Бѣлева, е билъ нѣкой злъ и размирникъ духъ, който е отнесълъ съ себе си всичките привычки и стремления, закрѣпени у него въ време на пребитието му между живите и видимите себе подобни братиа. Ние постоянно виждаме между насъ хора, които, както се казва, са родени само пакости и злини да правятъ по какъвто и да е начинъ. Такива хора и следъ смъртта си извършватъ подобни дѣлания, въ състоянието си на духове, при всичко, че стремлението имъ би трѣбвало да бѣде вече да се пречистятъ, да

се освободятъ отъ всѣкакви пороци, подиръ като за това и се отново вжплотятъ, до гдѣто добиатъ нуждното схвършенство, та да не се явяватъ вече на земята за изкупление на своите грѣхове. Другите, които са искали да се видятъ съ Бѣлева, са духовете тоже на хора като насъ и, като се сжди при какви обстоятелства му се явили, заклѣчава се, че тѣ са били нѣкои шеговити духове. Едновременно съ желанието си да произведатъ една шегъ, навѣрно целта имъ е била и да узнае тѣхния приемачъ и пазачъ на освободените отъ тѣхъ тѣла, че ако тѣлата имъ тлѣятъ въ гробовете, душите имъ не тлѣятъ, а съществуватъ, следователно са и безсмъртни!

Пишуция тѣзи сведения познава Бѣлева отъ много време. Той е на 65 годишна възраст, тишъ на здравие и сила, далечъ е отъ него всѣкакъвъ фанатизмъ и сѣко злоупотребуване съ спиртливи пияна, и въобще може да се каже, че е човекъ хигиениченъ. А и родителите му са били такива, — живѣли са по 90—100 години. За че дѣйствиелно са станали при описаните обстоятелства тѣзи явления, както той ги предава, не може да се допустне никакво съмнѣние предъ видъ на неговия характеръ. Когато са станали тѣзи двѣ явления при него, той не се е намиралъ подъ никакво влияние, подъ никакво впечатление, и изобщо нѣма въ случая ония причини, на основание на които г-да материалистите се мъчатъ да обясняватъ и доказватъ произхождението на такива и подобни тѣмъ явления. Прочее, пакъ на тѣхъ, материалистите, се пада думата потоя въпросъ.

София, 1 Дек. 1894 год.

К-въ.

Зибелъска отъ Редакциата.—Ний даваме мѣсто на горните сведения по довѣрие и подъ отговорността на г. К-въ, на когото общественото положение не ни допуца да вѣрваме, че ще ни съобща факти, безъ да има достатъчно основание въ дѣйствиелността имъ. Приемаме съ удволствие всички нови освѣтления и доказателства, които биха ни се изпратили както отъ г. К-въ, тжй и отъ други приятели, по същите явления, било за потвърждение на тѣхната истинностъ, било за доказване противното.

Едно видение, което спаси живота на единъ машинистъ.

(Изъ Messenger)

Г. Мозъ, отъ Гаретъ, синъ на единъ методистски духовникъ и членъ, той самъ, на методистската църква, разказва едно забелѣжително произшествие, което бѣ обнародвано отъ много всѣкидневни вѣстници. Произшествието е изложено така:

„То бѣше презъ 1885, каза г. Мозъ. Азъ лѣтѣхъ съ моя тренъ отъ Гаретъ къмъ Чикаго; азъ оставихъ Гаретъ по 1 часа следъ полунощъ. въ добро сѣстояние, но съ нѣколко минути закъснение, и азъ се силѣхъ да ги спечеля тие минути по частта на линиата позната подъ името „Сжмансъ Гредъ“, която е дълга около двадесетъ мили и се свършва при Селтъ—Крикъ. Последните три мили са свършенно прави до моста на Селтъ—Крикъ. Като приближихъ съ трена си до това мѣсто, азъ видѣхъ единъ бѣлъ стълпъ или единъ облакъ, който завземаше мѣстото на моста и се простираше доволно далечъ нагорѣ. Азъ помислихъ, че това ще е мъгла, и моя огньаръ бѣше на сѣщото мнѣние. Въ този мигъ азъ получихъ едно усещане, като че нѣкой се намираще озадъ ми; азъ се обърнахъ, но не видѣхъ никого. Азъ усетихъ тогава една ръка върху дѣното ми рамо и чухъ майка си да ми казва: „Карле, този мостъ е изгоренъ“. Азъ усетихъ твърдѣ хубаво нейните пръсти възъ рамото си. Азъ познахъ гласа на майка си. Кой може да не познае гласа на своята майка? Щомъ дойдохъ въ себе си отъ смайването си, азъ поставихъ въ движение парната спирачка и трена сполучи да се спре на около двадесетъ крачки отъ изгорения мостъ. Казахъ на огньара да не мърда и взехъ една главня да разгледамъ мѣстото. Това, което видѣхъ, ме схвана отъ трепетъ: около трийсетъ шестъ крака отъ моста бѣха изгорѣли и падналите останки въ водата бѣха изгаснѣли. Кондуктора дой-

де скоро при мене и азъ му разправихъ това, което ви изложихъ горѣ“.

Г. Молъ, въ отговоръ на едно писмо отъ нѣкой си Мурхауъ отъ Маренго, Охио, казва, че горнята история е абсолютно вѣрна. Той прибавя, че не може да разбере, нито да обясни фактите, и не ще се опита за това, понеже не билъ спиритъ. Имало и други тайнствени работи, които му се случили презъ живота. Трѣбвало да има трийсетъ и шестъ години дѣйствителна служба като машинистъ и никог, казва той, слава Богу, не е убилъ или осакатилъ нѣкого. Това писмо има дата 22 Май 1893.

Нека тѣзи, които не искатъ да припознаятъ нищо необикновено въ живота, ни обяснятъ случая съ машиниста и толкова подобни доказани случаи.

Призраци и двойници.

(Изъ Messenger)

Слухове се посѣха, че въ една кѣщичка на развалини се виждало често да се появява единъ призракъ. Владиката Св. Жерманъ - д'Оксерръ, макаръ твърдѣ набоженъ, се показваше малко скептикъ по отношение на тоя призракъ и не приличаше да се тревожи по това, което разправѣха простите хора. При всичко туй, той се реши да се увѣри, какво дѣйствително има въ тѣзи слухове, и отиде да посети кѣщицата. Току що стѣпнѣ вътрѣ и призрака се изправи предъ него. „Въ името на Исусъ Христосъ, кой си ти? го попита набожния владика. — Азъ съмъ, отговори призрака, душата на единъ умрѣлъ, когото не са погрѣбили“. И при настояването на владиката, който искаше доказателство за това, призрака го заведе до единъ купъ оборени части, подъ които стоѣха кости. Владиката побърза да накара да ги закопаятъ и призрака престана да се появява.

Друга една подобна историйка заемаме отъ Австралийския в. Harbinger of Light:

Наемателя на една къща чувалъ нощѣмъ стѣпките на едно невидимо дѣте, което приличало да ходи съ боси крака по потока, и всѣкога шума отъ стѣпките му се спиралъ отведнѣжъ до огнището. Не знамъ по какво вдѣхновение, наемателя си намислилъ да повика единъ зодаръ, който раздигналъ тухлите на огнището, дѣто намѣрили скелета на едно петгодишно дѣте. Наемателя накаралъ да го заровятъ споредъ религиозните обичаи и отъ него день на сѣтъ не се чуло вече никакъвъ шумъ на стѣпки. Както виждате, подобни истории се намиратъ въ всички страни, подъ всички земни широчини.

Минавамъ на историйките за *двойници* (раздвоение на едно и сѣщо лице), които са сѣщо кратки. Хермотимъ, отъ Клазоменъ, бѣше надаренъ съ една способностъ, която не е твърдѣ рѣдка между свремениците. Той падаше въ единъ дълбокъ сѣнъ, ставаше свѣршенно безчувственъ, и тѣлото му биваше студено, неподвижно, съ всичките признаци на смъртта. Додѣто биваше въ това сѣстояние, душата му, свѣршенно раздѣлена отъ тѣлото, ходѣше по разни мѣста и, следъ като се поскитваше волно, влизаше въ материалното си тѣло; тогава Хермотимъ, като възкрѣсналъ человекъ, разказваше това което видѣлъ. Знае се, че прочутия Іемимахъ Вилкинсонъ, който основа една секта въ Сѣединените Щати, падаше по нѣкога въ едно каталептическо сѣстояние, свѣршенно прилично на смъртъ, и че душата му пѣтуваше, като тая на Хермотима, по разни мѣста. Помислѣха го дѣйствително умрѣлъ единъ день и поченаха да го заравятъ, когато той се събуди поживъ отъ всѣкога.

Единъ интересенъ опитъ.

(Изъ Messenger)

Една млада жена, сомнамбулка, поставена въ отношение съ нѣкое лице, става незабавно негово

второ издание. Тя отражава движениата, стойката, гласа и чакъ думите на своите запитвачи. Смѣятъ ли се, пѣятъ ли, вѣрватъ ли? Тя прави незабавно сжщите нѣща, и подражанието е тѣй пълно, тѣй бързо, щото може човекъ да се измами вѣрху произхождението на дѣйствието. Отождествяването е такова, щото чужденци: Руси, Поляци, Нѣмци, на които езиците са твърдѣ мѣчни за произнасяне, са ѝ държели слова, които тя възпроизвежда сжвѣрпено точно. Единъ отъ тѣхъ, който я направи да изпѣй единъ откъслекъ отъ националенъ химнъ, ѝ засвидетелства задоволствието си на френски съ единъ нѣмски нѣзвукъ; тя му вѣрна поздрава, като повтори комплимента на сжщия тонъ, щото цѣлото сжбране грѣмна съ смѣхъ.

Това явление, забелѣжено вече отъ много изследователи, между които Бредъ, се поддава на едно телеграфическо приспособление и може да стане едно отъ най-драгоценните средства за мисленни сжобщения. Ако се успѣй да се установи, че подражанието бива тѣй сжщо точно отъ голѣми разстояния, както отъ малки, ще се достигне до чудесни следствия. Така, ще е достатѣчно щото единъ такъвъ сомнамбулъ да бѣде поставенъ въ отношение, било непосредствено, било посредствомъ единъ магнетизиранъ предметъ, съ нѣкой ораторъ, щото на часа, когато този заговори, неговото слово и неговите движения да бѣдатъ възпроизведени предъ сжбрания, които ще вѣрватъ че виждатъ и слушатъ самия ораторъ. Трояните слова за отварянето на Народните Сжбрания ще могатъ по този начинъ да се знаятъ сжщевременно въ столицата и въ провинцията. Знаменити артисти ще могатъ да играятъ на нѣколко театра изведнѣжъ и прочути професори ще предаватъ въ едно и сжщо време въ много университети.

Библиография.

Нови книги и вѣстници, получени въ редакцията ни:

Три Брошурки 1. За празнуванетоъ деньтъ на св. Николай — 2. За правото на собствеността споредъ Християнското учение—3. За пазението на работния ни добитъкъ.—**Безплатна добавка** на в. „Селянинъ“ на абонатитѣ му за 1894 год. София.

Правда, политически вѣстникъ, Пловдивъ.

Миръ, политически вѣстникъ, София.

Право, политически вѣстникъ, София.

КОРЕСПОНДЕНЦИИ.

Приети лева отъ: Пловдивъ *и. Поручикъ Апостоловъ*, 5.—**Разградъ** *и. А. Атанасовъ*, 5.—**Т. Пазарджикъ** *и. П. П. Василевъ*, 9.—**Харм. Окол. с. Корашлий** *и. К. С. Шивачевъ*, 2.—

Чирпанъ *и. Хр. Т. Заировъ*: Явете ни, молимъ, кои имена да обнародваме, че са платили дваѣсетъ лева, които стоятъ отколѣ въ насъ? При туй съобщете на г. г. абонатите ни да си внесатъ вече абонаментите и за тая година.

Харманл. Околия с. Джефарча: Магнетисва се водата чрезъ особена магнетическа плоча, която се намира въ Паришъ у Н. Durville, Rue St—Merri, 23, Paris. Струва франка 10 и се нарича Barreau Magnétique. Ако искате, внесете си намъ парите и ний ще ви го изпишемъ. Колкото за ползата отъ магнетисаната вода, вий ще намѣрите въ всѣки нашъ брой описанке; тука не можемъ да се простираме. Прочетете въ настоящия брой на „Здравословие“ статийката подъ заглавие: „Лѣкуване на болестите“.

Пенчо Попповъ се умолява отъ редакцията ни да се яви кждѣ се намира, защото инжкъ ще го потрѣсимъ чрезъ властите.

Редакцията.